

Talepapir

Tale til Samråd D

1. oktober 2015 – kl. 11.

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål D:

”Vil ministeren redegøre for, om regeringen vil tage initiativ til at se nærmere på, hvorvidt Statsløsekonventionen er tidssvarende, eller om der er behov for et generelt eftersyn af konventionens bestemmelser og fortolkningsmulighederne heraf? Vil ministeren endvidere redegøre for, hvorvidt regeringen vil være indstillet på, at Danmark udtræder af Statsløsekonventionen og eventuelt genindtræder med et forbehold, som gør, at personer, som er under mistanke for at være til fare for rigets sikkerhed kan fratages deres statsborgerskab, selv om de dermed bliver statsløse?”

30. september 2015

Ref.-nr. 2015-906-0002

UDKAST TIL TALE

[Indledning]

1. Lad mig starte med at sige, at jeg er meget glad for at få lejlighed til at besvare det stillede samrådsspørgsmål.

Det skyldes, at spørgsmålet vedrører et tema, som vi i regeringen har et stort fokus på, nemlig Statsløsekonventionens betydning for, hvem der skal tildeles statsborgerskab i Danmark.

Jeg er blevet bedt om blandt andet at svare på, om regeringen vil tage initiativ til at se nærmere på, om Statsløsekonventionen er tidssvarende.

Og lad mig med det samme helt kort svare, at svaret på dette spørgsmål er: Ja, det vil vi.

Jeg er også blevet spurgt om, hvorvidt regeringen vil være indstillet på, at Danmark udtræder af Statsløsekonventionen og eventuelt genindtræder med et forbehold.

Jeg tillader mig i forhold til den sidste del af spørgsmålet at gå ud fra, at det spørgeren mener, er, om regeringen er indstillet på at udtræde af Statsløsekonventionen og eventuelt genindtræde med et forbehold i forhold til, hvem der skal have krav på at få tildelt dansk statsborgerskab.

[Statsløsekonventionens betydning]

2. FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed – den såkaldte statsløsekonvention – blev ratificeret af Danmark i 1977.

Konventionen har til formål at begrænse statsløshed i videst muligt omfang.

Det er naturligvis et meget vigtigt formål, da besiddelsen af et statsborgerskab kan være afgørende for fuld deltagelse i samfundet.

Et centralt emne i Statsløsekonventionen vedrører medlemsstaternes forpligtelse til at sikre en lempelig adgang til statsborgerskab for personer, der er født på statens territorium, og som ellers ville blive statsløse.

I Danmark betyder det, at personer, der er født statsløse i Danmark kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation, hvis de pågældende:

- har fast bopæl i Danmark
- indgiver ansøgningen om indfødsret mellem det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år
- ikke er fundet skyldige i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbarhandling (vandelskravet), og
- altid har været statsløse.

(Reglerne fremgår af retningslinjerne om naturalisation)

[Vandelskravet]

3. Netop det omtalte vandelskrav har jævnligt været oppe til debat i Folketinget, fordi det blandt andet indebærer, at dansk indfødsret ikke kan nægtes personer, der er om-

fattet af Statsløsekonventionen, og som Politiets Efterretningstjeneste har vurderet potentielt vil kunne være til fare for landets sikkerhed.

Det er altså kun, hvis de pågældende er fundet skyldige i en forbrydelse mod landets sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover, at statsborgerskab kan nægtes.

[Forelæggelse af sager for Folketingets Indfødsretsudvalg]

4. Efter min mening, bør personer, som Politiets Efterretningstjeneste vurderer kan være til fare for landets sikkerhed ikke tildeles dansk statsborgerskab.

Det er jo også sådan, at vi i dag i indfødsretssager har en procedure som indebærer, at Folketingets Indfødsretsudvalg får forelagt sager, hvor Politiets Efterretningstjeneste har vurderet, at en person kan være til fare for landets sikkerhed.

Forelæggelsen sker med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets indstilling om, at den pågældende person udelukkes fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i en nærmere angiven periode.

I det omfang udvalget følger indstillingen, vil den pågældende således få afslag på sin ansøgning om dansk indfødsret.

5. Men hvis der er tale om en person omfattet af Statsløsekonventionen, som Politiets Efterretningstjeneste vurderer kan være til fare for landet sikkerhed, vil forelæggelsen for Folketingets Indfødsretsudvalg ske uden en indstilling om udelukkelse fra statsborgerskab – og udvalget vil blive gjort opmærksomt på Danmarks internationale forpligtelser efter Statsløsekonventionen.

Vi er med andre ord efter Statsløsekonventionen forpligtet til at tildele statsborgerskab til visse persongrupper, selv om Politiets Efterretningstjeneste vurderer, at de pågældende kan være til fare for landets sikkerhed.

Det er i mine øjne en utilfredsstillende retstilstand.

6. Regeringen står naturligvis ved de internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig, herunder også de forpligtelser der følger af Statsløsekonventionen.

Men det betyder jo ikke, at vi ikke kan forsøge at lave en utilsigtet retsstilling om. Det er altså over 50 år siden, at konventionen blev vedtaget, og verden ser selvsagt noget anderledes ud i dag end på vedtagelsestidspunktet.

Statsløsekonventionen er i sin tid blevet til på baggrund af politiske kompromiser og kan som alle andre politiske aftaler tages op igen og laves om. Der er ikke noget i vejen for, at vi sikrer os, at vi er enige i konventionens udformning.

Jeg agter derfor tage kontakt til FN's Flygtningehøjkommissær med henblik på at indlede drøftelserne om en modernisering af Statsløsekonventionen, så den tager højde for de udfordringer, vi har i dag – blandt andet i forhold til terror.

[Forbehold i forhold til Statsløsekonventionen]

7. Der er som indledningsvist nævnt også spurgt til en mulig udtrædelse af Statsløsekonventionen og eventuelt genindtrædelse med et forbehold om at kunne nægte statsborgerskab til statsløse personer, som Politiets Efterretningstjeneste vurderer kan være til fare for landets sikkerhed.

Det der kan siges herom er, at sådan som Statsløsekonventionen ser ud i dag, er det ikke muligt at tage forbehold i forhold til tildeling af statsborgerskab.

[Afslutning]

8. Til slut vil jeg gentage, at verden ser anderledes ud i dag, end da Statsløsekonventionen blev vedtaget for over 50 år siden. Det er regeringens holdning, at konventionen trænger til at blive drøftet på ny – særligt i lyset af nutidens globale trusselsbillede.

Det er fuldstændig uforståeligt, at personer, som er omfattet af konventionen – i modsætning til andre der ansøger om dansk statsborgerskab – kan have krav på dansk statsborgerskab, selvom Politiets Efterretningstjeneste har vurderet, at de pågældende kan være til fare for landets sikkerhed.

Det må simpelthen ikke være sådan, at vi i Danmark er forpligtet til at give statsborgerskab til personer, der eksempelvis mistænkes for at være terrorister – uanset om disse står uden et statsborgerskab.

Og det er nu det, som vi vil gå videre med.

Tak for ordet.